

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

MINISTERSTVO PRÁCE
A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ

Odpovědné
veřejné zadávání

Biopotraviny ve školním i institucionálním stravování dávají smysl

1. prosince 2022
Monika Dobrovodská

Projekt Odpovědný přístup k veřejným nákupům - Strategické zadávání veřejných zakázek je spolufinancován Evropskou unií.
Registrační číslo projektu je CZ.03.4.74/0.0/0.0/15_025/0015727.

Projekt OVZ v číslech

Institut OVZ

1750 registrovaných členů
30 seminářů

Platforma OVZ

38 členů
27 pracovních setkání

 458 sledujících / 730 příspěvků

 115 členů / 610 příspěvků

Program webináře

9:00 – 11:30	
Úvodní informace	Monika Dobrovodská
Ekologické zemědělství – zodpovědná volba	Andrea Hrabalová
Potenciál a bariéry uplatnění bioprodukce	Jan Moudrý
Odpovědi na otázky, diskuse	
Závěr	

Evropský rámec pro udržitelné potravinové systémy

[Strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“ pro spravedlivé, zdravé a ekologické potravinové systémy](#) Evropské komise 2020 / součást Zelené dohody pro Evropu

Sdělení o Akčním plánu pro podporu ekologické produkce 2021: 1) [sdělení: informace a data](#) a 2) [akční plán: závazky a kroky](#)

[EU GPP kritéria pro zadávání zelených veřejných zakázek v EU pro stravování, stravovací služby a prodejní automaty](#) – aktualizovaná v r. 2019

[Fairtradové potraviny](#) (komodity ze spravedlivého obchodu)

Darování potravin potřebným: [Sdělení Komise – Pokyny EU k darování potravin \(europa.eu\)](#)

Právní rámec ČR pro nákupy udržitelných potravin

- § 6 odst. 4 ZZVZ – povinné odpovědné veřejné zadávání od 1.1.2021
- obecně lze využít: zvláštní podmínku plnění/obchodní podmínku, kritérium kvality v hodnocení, předběžné tržní konzultace a další
- § 94 ZZVZ - štítky (ekologické produkty / biopotraviny, režimy jakosti, produkty spravedlivého obchodu - fairtrade)
- § 37a ZZVZ – možná podmínka účasti od 1.1.2022:
 - a) místní nebo regionální potraviny z krátkého dodavatelského řetězce
 - b) potraviny v režimech jakosti
 - c) potraviny produkované v systému ekologického zemědělství
- budoucí změna výjimky v § 19 odst. 3 ZZVZ – zákonné zakázky určené na základě sčítání předpokládané hodnoty pravidelných nákupů potravin

Od jednoduchých požadavků ke komplexním řešením

- od [akcí](#) k pravidelnému stravování
- snižování množství odpadů vyloučením jednorázových balení nápojů (kohoutková voda ve džbánu, domácí limonády), smetany do kávy ...
- požadavky na čerstvý chleba, čerstvé běžné a jemné pečivo (nebalené)
- alespoň jedna varianta jídla vegetariánská / veganská
- ekologické produkty/biopotraviny
- sezónní produkce ovoce a zeleniny
- krátký dodavatelský řetězec /lokální dopady
- etické nakupování, [fairtrade](#)
- podpora sociálních podniků
- vyšší režimy jakosti
- zamezení plýtvání potravinami a další

Sezónní produkce ovoce a zeleniny

- ✓ „Sezónní produkce pěstovaná **ve venkovním prostředí** a **přepravovaná na kratší vzdálenosti** může mít **menší dopady na životní prostředí** než produkty pěstované ve sklenících nebo přepravované na dlouhé vzdálenosti. Sezónní zelenina se může vyznačovat **lepší chutí, kvalitou a cenou**, čímž může dojít k uspokojení širší části veřejnosti, např. větší nabídka vegetariánských možností stravy nebo možností stravy na rostlinné bázi.“ [GPP kritéria pro potraviny, str. 21](#)
- ✓ Zadavatel musí určit, které ovoce a zelenina je ve kterém období roku dodávané jako sezónní: viz [vzorová textace pro nákup sezónní produkce s odkazem na kalendář období sklizně a skladování Ministerstva zemědělství](#)

§ 37a zákona o zadávání veřejných zakázek

§ 37a ZZVZ – možná podmínka účasti od 1.1.2022:

- a) **místní nebo regionální potraviny z krátkého dodavatelského řetězce**
- b) potraviny v režimech jakosti
- c) potraviny produkované v systému ekologického zemědělství

Město Vídeň - vyšší hodnocení pro nabídku, která má kratší přepravní vzdálenost:

[Issue 99 Case Study 187 Vienna.pdf \(europa.eu\)](#)

[Stanovisko expertní skupiny MMR k zákonu o zadávání veřejných zakázek - Portál o veřejných zakázkách \(portal-vz.cz\):](#)

Od jednotlivých aspektů potravin ... k potravinám podporujícím udržitelné potravinové systémy

kombinace požadavků / kritérií hodnocení, které povedou nejen k nákupům potravin udržitelných v širším kontextu, ale zároveň k podpoře udržitelných a odolných potravinových systémů

Ekologické zemědělství a biopotraviny

Co to vlastně je ekologické zemědělství?

Co tím podpořím, když nakoupím biopotraviny?

A můžu si vůbec jako veřejný zadavatel dovolit biopotraviny koupit?

Na které potraviny v bio kvalitě se zaměřit, tak aby nebyly dováženy „z druhé strany zeměkoule“?

Ekologická produkce

Formulace požadavku na **nákup ekologické produkce**:

Zadavatel má zájem podpořit ekologicky udržitelné potravinové systémy a proto požaduje dodání *(nutno specifikovat, např. x % mléka a/nebo mléčných výrobků / ovoce a zeleniny (případně konkrétně: brambor, kořenové zeleniny...) vajec / mouky / těstovin / luštěnin apod.)* **pocházejících z ekologické produkce, které splňují definici ekologického produktu ve smyslu čl. 3 bod 2) nařízení (EU) č. 2018/848, o ekologické produkci a o označování ekologických produktů.**

Zahraniční inspirace

Francie: ve veřejných stravovacích zařízeních 50 % potravin udržitelné nebo stanovené kvality, s **podílem nejméně 20 % potravin z ekologického zemědělství** ([GPP News Alert](#)).

Město Lens: požadavek na **20% biopotravin** a komplexní **kritéria hodnocení:**

- Technické aspekty nabídky 45% : Kvalita potravin použitých v sestavených menu (30 bodů), Respektování sezónnosti produktů v sestavených menu (30 bodů), Různorodost menu (20 bodů), Soulad s výživovými doporučeními (20 bodů))
- Cena 25% : Cena za veškeré služby (40bodů) a **Cena menu s biopotravinami (60 bodů)**
 - ✓ **Cena menu s biopotravinami zahrnující 5 komponent z 5 (20 bodů)**
 - ✓ **Cena menu s biopotravinami zahrnující 3 komponenty z 5 (40 bodů)**
 - ✓ **Cena menu s biopotravinami zahrnující 1 komponentu z 5 (40 bodů)**
- Zajištění kvality 15% : Opatření k zajištění optimálních dodávek (25 bodů), Opatření pro zpracování objednávek (25 bodů), Monitorovací opatření (25 bodů), Zdroje pro proškolení zaměstnanců školních jídelen (25 bodů)
- Vliv na životní prostředí a dodávky zemědělských produktů z integrovaného zemědělství 15%

[Zajištění občerstvení a biopotraviny do škol \(Město Lens, Francie\) | SOVZ](#)

Zahraniční inspirace

Francie: Projekt [Využití cirkulární ekonomiky v sektoru zdravotnictví v EU](#)

Nemocnice v Niort si v průběhu tříletého projektu stanovila cíle:

- zredukovat potravinový odpad o 20%
- **zvýšit podíl zdravých a udržitelných potravin (místní a bio) alespoň o 10%**
- zavést principy cirkulární ekonomiky v prostředí nemocnice

- První rok: monitoring a měření pomohly identifikovat, které produkty lze nahradit lokálními, čerstvými a bio alternativami
 - návrhy vzešlé z participace strávníků: nabídnout různě velké porce a různé přílohy k výběru
 - potravinový odpad:
 - při stravování pacientů - jídlo zbylé na talíři
 - při stravování zaměstnanců - připravená jídla, která nebyla servírována
- Vyvinuli nástroj k měření potravinových odpadů (organické zbytky a směsný odpad)

Zahraniční inspirace

Rakousko – hlavní požadavky a kritéria ve veřejných zakázkách na nákup jídla a zajištění cateringu v rámci **naBe** kritérií udržitelnosti:

- **postupné navyšování minimálního podílu ekologické produkce z 25% v roce 2023 na 55% v roce 2030**
- dobrá pohoda zvířat
- ryby z regionálních vod nebo udržitelné akvakultury
- klimatický talíř: alespoň jedno vegetariánské nebo veganské hlavní jídlo denně
- informace o původu masa, vajec a mléka k dispozici
- znovupoužitelné systémy balení a přepravní systémy
- opatření na omezení plýtvání

Zahraniční inspirace

Dánsko – min. 60 % biopotravin
při nákupech do veřejného stravování

Město Kodaň

2013: rámcová smlouva na **90% ekologické produkce** za 70 tis. Eur za rok, servírováno cca 20 000 jídel denně do 80 jídelen (domy s pečovatelskou službou, domovy pro seniory, školy, mateřské školy, domovy pro osoby se zdravotním postižením)

- produkty certifikované a označené jako bio/ekologická produkce na obalu potravin nebo na označení
- požadováno sezónní ovoce a zelenina
- redukce množství obalů na nezbytně nutné, s vyloučením PVC, obaly pouze recyklovatelné
- kritéria hodnocení: cena 40%, kvalita 35% širší nabídky 25%

Zahraniční inspirace

Itálie: hodnocení kvality potravin, důraz na potraviny ekologické, typické a tradiční nebo s chráněným označením, z krátkého řetězce, sociální zemědělství, ale i školení obsluhy

Město Řím při zajištění školního stravování :

- denně 144 000 obědů, **69% - ekologické produkty: chleba, luštěniny, cereálie, olivový olej, těstoviny, rýže, sýry, ovoce a zelenina**
 - rozdělení veřejné zakázky na 11 částí
 - sezónnost vlastní oblasti Říma – přizpůsobený zimní a letní jídelníček
 - řada dalších udržitelných kritérií
-
- vybrané ovoce a zelenina označené „**zaručeně čerstvé**“:
hlávkový salát, jahody, třešně, mangold, čekanka listová, celer a bazalka
 - od sklizně ke strážníkům školní jídelny do 3 dnů
 - s produkty jde 1) informace o firmě, která je sklídila a 2) datum sklizně

Další kroky k udržitelným nákupům potravin

...od jednotlivých aspektů potravin k potravinám podporujícím udržitelné potravinové systémy:

Národní akční plán odpovědného veřejného zadávání

- **minimální požadavky / kritéria hodnocení pro potraviny**

kombinace požadavků / kritérií hodnocení, které povedou nejen k nákupům potravin udržitelných v širším kontextu, ale zároveň k podpoře udržitelných a odolných potravinových systému

Udržitelnost při nákupu potravin veřejnými zadavateli

Předměty plnění na sovz.cz:

- ✓ [Stravování, kantýny a bistra | SOVZ](#)
- ✓ [Pořádání konferencí, seminářů a akcí udržitelně | SOVZ](#)

[Soubor požadavků využitelných při nákupu potravin](#)

Další zdroje informací na sovz.cz:

- ✓ [Odpovědný přístup ke stravování a nákupu potravin \(nejen\) ve veřejných zakázkách \(videoseminář\)](#)
- ✓ [Záznam Konference Odpovědné veřejné zadávání 2021](#) Blok Udržitelnost při nakupování potravin
- ✓ [Veřejné zakázky v praxi: článek Stravovani pod lupou vzvp.pdf \(sovz.cz\)](#)

Další webinář v Institutu OVZ

8. prosince 2022 od 13 hod.

**„Komplexní servis prádla jako
příležitost OVZ ve
zdravotnictví“**

- své zkušenosti představí Mgr.
Klára Látalová, LL.M. z
Fakultní nemocnice u sv. Anny
v Brně

[REGISTRUJTE SE ZDE](#)

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

WWW.SOVZ.CZ

@odpovedneverejnezakazky

Projekt Odpovědný přístup k veřejným nákupům - Strategické zadávání veřejných zakázek je spolufinancován Evropskou unií.
Registrační číslo projektu je CZ.03.4.74/0.0/0.0/15_025/0015727.

Děkuji za pozornost.

monika.dobrovodska@mpsv.cz